

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in četrto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine se ne oziramo.

Oglasni in posilnice se računajo po petih vrstah: tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsak vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

S O Č Č A

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vsako leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici št. 4 Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenšič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

V dobi suhih let.

II.

Pajer je mojster v svoji politiki. On zna vezati ljudi nase. Veže pa jih na razne načine. Med temi načini so tudi svitile kronice. Tega se postavi tje, onega na oni kraj, tretjemu se da drugo mesto itd., da jim le kaj nese, ali da vsaj navidezno kaj veljajo. Taki ljudje so potem njegova trdna opora. To svojo metodo je poskusil tudi nad klerikalnimi Slovenci — in obnesla se mu je iz vrstno!

Odkar sedi dr. Gregorčič s pomočjo Pajerjevo v državnem zboru ter vlika v »lepem« klubu pod varstvom samega dr. Šustersiča lepo molče dvajsetake v žepe, odkar je Berbuč deželni odbornik ter vleče za prazno delo tisočake, odkar sedita Bolko in Lapanja v deželni hipotekni banki ter tam dremata, se je vsa klerikalna politika obrnila se bolj v prilog Pajerju, nego se je kazalo to s početka.

S prva je sodila javnost, da bo znal dr. Gregorčič iz zveze s Pajerjem vsaj kaj pridobiti, da se pokaže, da v tej zvezi kaj velja ter da ni zasnovana kar na veter, brez vsakega pomisleka. Ali le prehitro se je pokazalo, da stoji Pajer na tem stališču, da ostane laska politika ne le v starem teku, marveč da mora popolnoma dominirati nad slovenskimi klerikalci.

Čim bolj se je to kazalo, tim bolj so prihajali klerikalci v skripce. Prvotno so se bahali, kaj da storijo dobrega za ljudstvo, kako da se bodo potegovali za koristi našega naroda, ali že pri prvem večjem naskoku Pajerjevem so popolnoma kapitulirali. Berbuč je takrat v »Gorici« naznanil v posebni izjavi, da bo govoril na pristojnem mestu, ali ko je bilo čas govoriti, je molčal v obeh deželnih jezikih. Klerikalci so polagoma začeli padati, zvijati so se začeli ter javkati »smo v manjšini«, končno pa so se popolnoma udali dr. Pajerju, češ: tu nas imaš, delaj, kar hočeš.

Umevno torej, da se bi ne bilo v zbornici naših naprednih poslancev, bi se ne bila

čula niti jedna besedica niti o sleparijah v c. kr. kmet. društvu. Te sleparije so bile take, da bi bilo prav, ako slovenski poslanci sploh niso sedli k mizam, kjer predseduje predsednik sleparskega c. kr. kmetijskega društva. Tako bi bilo prav, ali kaj se je zgodilo? Dr. Gregorčič je celo pomagal Pajerju iz zagate z ustanovitvijo deželnega kmetijskega urada. Kar Pajer hoče, se mora zgoditi. Napredni poslanci in Klančič so odšli iz dvorane, ostali klerikalci pa so omogočili deželnemu glavarju, da se je ustanovil nepotrební deželni kmetijski urad. Za druge reči ni denarja pa ga ni, za Pajerjeve »špase« pa so slovenski klerikalci vedno pripravljene z Lahi vred, metati težko odsteti deželni denar skozi okno. Frivolno igro so igrali pri tem klerikalci. Glasovali so proti; ostali so v dvorani torej le radi tega, da so omogočili Pajerju ustanovitev kmetijskega urada. Sedaj pa se bodo zvijali, češ, smo v manjšini, ne moremo — v resnici pa se je pokazalo v oni seji, kako jih ima na povodcu dr. Pajer, pokazali so se za prave pristne Pajerjeve hlapce.

Da bi se pa ne videlo, kako slepo hlapčujejo Pajerju, so poročali po farovskih listih o zborovanju deželnega zbora tako prikrito in tendenciozno, da je moral oni, kdor čita le »Gorico«, zadobiti utis, kako lepo ulogo igrajo v deželni zbornici slovenski klerikalci ter kako lepo delajo v družbi z Lahi v blagor slovenskega naroda na Goriskem. Pečat takemu vsiljenemu mnenju pa je hotel dati dr. Gregorčič v zaključni seji, ko se je povselp na vrhunec gorostasnosti ter zapel Pajerju visoko pesem o občudovanju in hvaležnosti.

Kaka velikanska sleparija je občudovanje Pajerja in hvaležnost do njega, o tem pa nekaj prahodnjič. Odpreti moramo ljudstvu oči, da bo videlo, kako je sleparjeno od strani »katoliško-narodne« politike, da bode videlo v jasni luči izdajalce slovenskega imena v naši deželi.

Dve interpelaciji in dva predloga

državnega poslanca Oskarja Gabrščka.

I.

Dovozne ceste k postajam bohinjske železnice od Podbrda do Gorice.

Ta interpelacija na ministrskega predsednika kot voditelja ministerstva za notranje posle in na železniskega ministra slove:

Pri komisijonelnem ogledu na podlagi odloka c. kr. železniskega ministerstva od 17. febr. 1904. št. 8289 /E. B. D. glede določitve dovoznih cest k postajam na železniški progi Podbrdo-Gorica so bili merodajni od interesentov navedeni vzroki, iz katerih je razvidno, da posamezne občine in cestni okrajji ne morejo k troškom gradnje tako dragih dovoznih cest — po zakonu 29. nov. 1902., veljavnem za pokneženo grofovino Goriško-Gradišcansko glede gradnje in vzdrževanja dovoznih cest k železniskim postajam — na nje spadajoči dve tretjini skupne potrebnosti prispevati, da se ni moglo doseči brezpridržnega združenja prizadetih.

Izgradnja cest po izredno težkih terenskih razmerah ter premostitve Bače pri Podbrdu, Hudijuzni, Grahovem in Podmelcu kakor tudi Idrijice pri Sv. Luciji, kjer dela znatne ovire, zahtevajo, zlasti če se vpošteva, da se bo moralo primerno ozir jemati glede obtežljivih norm na premet težkih voz, mnogo več izdatkov nego ako bi se napravile le, da bi zadostale lokalnim potrebam.

Potrebni večji izdatki po zahtevah gosпода zastopnika vojnega ministerstva in vodstva železniske gradnje pa ne stojijo na nikak način v enakem razmerju z zahtevanimi prispevki.

Nepravilna zahteva bi bila, da bi posamezne občine in cestni okrajji prispevali dve tretjini skupnih izdatkov, ker se vrši gradnja te železnice, zlasti v končni postaji tolminskega okraja, v prvi vrsti iz skupnodržavnega interesa.

Glede na to in nič manj glede na pogoje, da se ima izvršiti zveza posameznih postaj z državno cesto, oziroma okrajno, pod kar mogoče ugodnimi pogoji, bi bilo treba, da izvede ministerstvo za notranje posle kar najhitreje pred vsem za ne-

obhodno potrebno spoznano popravo državne ceste med Sv. Lucijo in Bačo od km 4-5 do 6-5, kakor tudi železniško ministerstvo v postev prihajajoče premostitve, dočim bi se morali izdelati k istim spadajoče deli dovoznih cest namenu odgovarjajoče in primerno razmeram glede porabnosti iz prispevkov vseh v postev prihajajočih interesentov.

Ker je v skupnodržavnem kakor tudi v lokalnem interesu, da se dovozne ceste pravočasno napravijo, ali se to bržčas ne bi moglo zgoditi, ker se obstoječe razmere tako različno tolmači, smatrajo podpisani za svojo dolžnost, opozoriti c. kr. vlado na to tako važno zadevo ter zahtevajo, da tam, kjer je vrzel v zakonu, se to popravi na dobrohoten način, in to še toliko bolj, ker namen gradnje bohinjske železnice je tudi ta, da se pomaga posameznim občinam, katerih se dotika, ne pa da jih financijelno uniči.

Podpisani radi tega vprašajo:

1.) Ali so znane Vaši Ekscelenci tukaj navedene okoliščine?

2.) Ali je Vaša Ekscencija voljna, storiti vse potrebno v svrhu preložitve idrijске državne ceste pri Sv. Luciji-Bača od 4-5 do 6-5 ter dati k troškom za izdelanje dovoznih cest k železniskim postajam od Podbrda do Gorice pokazanim zahtevam odgovarjajoč prispevek, da se prepreči financijelno uničenje prizadetih občin in cestnih okrajjev?

Dunaj, 17. novembra 1904. (15 podpisov.)

II.

Postopanje tržaškega magistrata v zadevah domovinske pristojnosti.

Ta interpelacija na ministrskega predsednika kot voditelja ministerstva za notranje posle slove:

Po določilih domovinske postave od 5. dec. 1896., § 2., ima oni, ki biva prostovoljno nepretrgoma 10 let v eni občini, pravico, da se ga sprejme v zvezo one občine.

Glede vsprejema ni potrebno, da ga opravičenec zahteva; tudi njegova dosežanja pristojnostna občina more zanj praskati vsprejem.

Kmetško prebivalstvo v Primorju ima živahen promet s Trstom, in mnogo njih, zlasti v novejšem času, se je tam naselilo.

— 27 —

Brez dogme.

Roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Iz poljščine poslovenil Podravski.

(Dalej.)

Teta, ki si je močno želela, da bi gospa Celina in Angelica slišali Klara, katera pa ni bilo obveščena o tem, ali bi bilo prilično posaditi jo v svoji hiši za glasovir, je postala kaj židane volje. Jaz sem jel pripovedovati o nastopu Klare v Parizu in o njeni proslavi v dvorani Erarda, Sniatinski pa je poročal to, kar govore ljudje v Varšavi, in na ta način nam je prešel čas, dokler ni bil zajutrek končan. Ko smo vstali, je Klara sama prišla za naslonilo pri naslonjaču, v katerem je sedela gospa Celina, da jo popelje v salon ter se ni pustila od nikogar odstraniti, smeje se, rekoč, da je gotovo najmočnejša izmed vse družbe in da se ne boji, da bi si vtudila roke. Za trenutek pozneje je sedela za glasovirjem in v tem hipu je očitvidno Mozart najbolje ugajal njenemu razpoloženju, kajti začuli smo »Don Juana«. Komaj so zadoneli prvi glasovi, že je bila Klara vsa druga, ni bila več ono lepo in veselo dete, s katerim smo se razgovarjali med zajutrekom, marveč nekaka poosebena sveta Cecilija. Vstvarilo se je nekako sorodstvo med neno unanjo postavo in godbo; ž njo se je združila nekaka duševna veljava in harmonija, ki sta jo tvorili višje od drugih navadnih žensk.

Pri tem pa sem zapazil še nekaj, da zaljubljeno srce moškega zna hraniti svoje občutke celo v tem, kar pada v nekorist ljubljene ženske. Ko sem pomislil na to, kako daleč ima še moja Angelica do tega, da bi mogla biti taka Sibila; ko sem je zagledal sedeti v kotu salona, tiho, majhno, nekako sključeno, sem začutil, da jo še tem bolj ljubim in da mi je še tem dražja. Prišlo mi je celo v glavo, da ženska v istini ni taka, kakor si jo ljudje splošno predstavljajo, marveč taka, kakoršno vidi zaljubljen moški, da se torej njena popolnost meri z močjo ljubezni, kakoršno je znala zbuditi. Nisem imel časa, vkvarjati se dolgo s temi mislimi, toda ugajale so mi močno, ker sem kakor skozi meglo zagledal tudi ta zaključek, da v imenu te popolnosti se mora ženska strinjati s tem, da pripada srcu, ki jo najbolj ljubi.

Klara je svirala znamenito. Iskal sem vtisov na obrazih drugih, kmalu pa sem zapazil, da jih Angelica išče na mojem licu. Ali je bila to preprosta radovednost, ali tudi nezavedajoč se nemir srca, katero ne bi znalo povedati, česa se boji, ko se vendar nečesa boji? —

Rekel sem si, ko bi bil ta poslednji domnevek resničen, pa bi bil to nov dokaz, da me ljubi. Ta misel me je napolnila z veseljem, in sklenil sem dobiti v ostalem teku dneva odgovor na to vprašanje.

Od tega hipa nisem odstopil od Klare. Govoril sem ž njo več nego navadno ter bil do nje pristronejši, nego kedaj v svojem življenju. V gozdu, kamor smo šli vsi skupaj, sem hodil neprestano poleg nje, pogledal sem le sedajpasedaj za Angelico, ki je hodila ne-

koliko oddaljeno s Sniatinskima. Klara je strmela nad gozdom, ki je bil v resnici jako lep radi obilice listnatih dreves, tvorečih pod temnimi oboki smrek druge še veselejše oboke.

Solnce je prodiralo v izobilju v notranjost gozda skozi špranje med listjem, polagaje na praprot, ki je rasla na podlagi, nekako zlato in drgetajočo vezilo. Naokrog se je oglašala kakor po navadi v pomladi kukavica; tupatam je razbijal detel po drevesu.

Ko sva se združila s Sniatinskima in z Angelico, sem prosil Klara, naj nam po vrnitvi na dom pretolmači na jezik godbe ta gozd, solnce, šum dreves in vso to pomlad. Rekla mi je, da ji odmeva v duši nekak »Frühlingslied« in da hoče poskusiti, zasvirati jo. Res, bilo je videti na njej, da v njej nekaj odmeva — kajti ona je nekaka velika pljunka, ki se napoveduje samo z glasovi.

Lice je imela jasno in na njem živo rdečico, nasprotno je bila Angelica kakor ugašena sreča, dasi je očitvidno storila vse, da bi se premagala in radovala s Sniatinskima, ki sta postala razposajena kakor dva dijaka. Končno sta se jela celo loviti po gozdu; Klara se je vdeležila te zabave, česar pa ne bi bila smela storiti; pri velikosti njene postave namreč njeno gibanje ni moglo biti okretno; zlasti je guganje njenih širokih beder bilo naravnost smešno.

V trenutku, ko so se lovili, sem ostal sam pri Angelici. Po moji taktiki je bilo potrebno privedi njen nemir do zavesti, zato sem dejal:

»Tebi je danes nekaj, Angelica, kaj ne?«

»Meni? Prav nič mi ni.«

Kmetijske občine so na podlagi novega domovinskega zakona vložile pri magistratu v Trstu prošnje za sprejem posameznih opravičencev v domovinsko zvezo.

Čeprav se je dokazalo, da bivajo nekateri 40 let in še več v Trstu prostovoljno in nepretrgoma, se glasi od strani tržaškega magistrata rešitev navadno tako: Se odbija, ker prošnji niso bili priloženi nikaki dokazi, da so izpolnjeni pogoji § 2. domovinske postave.

V tem paragrafu pa ni nikakih določil, ki bi predpisovala predložitev dokazov od strani občine, ki prosi za koga sprejem v zvezo domovinske pristojnosti.

Tržaškemu magistratu stoji na prosto, prepričati se o resničnosti podatkov, danih od strani prosiče občine, ne pa izdajati rešitve, ki nimajo drugega namena nego vsprejem opravičencev v domovinsko zvezo zavleči.

O tem podani rekuzi čakajo že leta rešitve.

Tako se zgodi, da morajo ljudje, ki bivajo 40, celo 50 let stalno v Trstu, čakati na vsprejem v domovinsko zvezo leta in leta.

Tako postopanje se ne strinja s smislom in besedilom novega domovinskega zakona.

To je le iskanje izvinkov, da bi se ubranili dolžnosti.

Na podlagi tega vprašajo podpisani gospoda ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva za notranje posle:

Ali je Njegova Ekselenca voljna, storiti potrebne korake, da se ne bodo zavlačevale nespodobno rešitve prošelj v zadevah domovinske pristojnosti pri tržaškem mestnem magistratu?

Dunaj, 17. novembra 1904. (15 podpisov.)

III.

Pomoč radi suše.

Nujnostni predlog za podelitev podpore vsled bede več občinam poknežene grofije Gorisko-Gradišanske se glasi:

Vsled trajajoče suše so letosnji pridelki krme v mnogih občinah poknežene grofije Gorisko-Gradišanske, posebno v okrajnem glavarstvu tolminskem, jako ptiči ter manjše vrednosti za živež.

Živinorejcem preti občutljiva škoda, ker so primorani, znižati število živine, da morejo vsaj en del ohraniti do prihodnje spomladi.

Ne gledé na to, da radi manjše vrednosti krme je slabša tudi kvaliteta mleka in izdelkov iz tega ter se doseže za te manjše cene, je pa v nevarnosti eksistenca kmetovalcev, ki se petajo z živinorejo, ter so jim stavljenе težkoče za leta in leta, ker bo trajalo dolgo časa, da se spravi stanje živine v prejšnjo moč in v zmožnost, dajati dobiček.

Tako je n. pr. po zadnjem štetju v okrajnem glavarstvu tolminskem: 844 konj,

20.491 govčev, 19.610 ovac, 5627 koz, 3471 prešicev itd.

To reprezentira gotovo znatno premoženje v približni vrednosti 4%, do 5 milijonov kron.

Ako bodo letosnje zaloge za krmo segale le za dva meseca manj nego je drugače za vzdrževanje potrebno, bi se moralo v istem razmerju stanje živine zmanjšati, in ker bi bila tudi produkcija mleka toliko manjša, tedaj je veliko znižanje gospodarskega kapitala, za čegar izgubitev ne da polnega nadomestila večletna pridnost.

Ker so torej v nevarnosti veliki gospodarski interesi, je neobhodno potrebno, da se preprečijo izgube kolikor le mogoče.

Potrebno je v nekaterih občinah s subvencijami za gradnje cest ter z razdeljevanjem redline krme pomagati, da se ohrani živina, po drugi strani da se odpomore preteči bedi.

Podpisani predlagajo:

Visoka zbornica naj sklene:

Pozivlje se c. kr. vlada, dati kolikor mogoče hitro vsled pomanjkanja krme in po elementarnih nezgodah prizadetim občinam v pokneženi grofiji Gorisko-Gradišanski podporo, ki se spozna za potrebno.

V formalnem oziru naj se obravnava ta predlog s prikrajski po § 42. ter naj se izroči brez drugega odseku za lajšanje bede.

Dunaj, 17. novembra 1904. (20 podpisov.)

IV.

Podpora okr. cestnemu odboru tolminskemu za gradnjo ceste po levem bregu Soče.

Predlog za to se glasi:

V seji visoke zbornice dné 7. marca 1901. se je pokazalo na nujno potrebo gradbe ceste po levem bregu Soče v interpelaciji, kjer je bilo vprašanje, če je ministerstvo voljno, pospešiti izdelanje te ceste.

Njegova Ekselenca gospod ministerski predsednik je odgovoril na to vprašanje med drugim: „da je naprava cestne proge Tolmin-Kobarid, ki se dotika mnogih krajev občin Tolmin in Libušnje ter se vposteva kot dovozna cesta k projektiranemu kolodvoru Sv. Lucija-Tolmin, najprvo potrebna, ter da je vlada, ako se potrebni krediti ustavno dovolijo, pripravljena, pospeševati izgradnjo cele ceste po levem bregu Soče s tem, da da primeren državni prispevek, predpostavljaje, da se bodo deležili interesovani činitelji stroškov v pokritje.“

Na podlagi tega je sklenil cestni odbor tolminski v seji 31. okt. 1901., prispevati k stroškom gradbe omenjene ceste v svojem cestnem okraju 35%, gledé skupnih stroškov in izreklo se je, da je odbor pripravljel radi nujne potrebe gradbe te ceste cel pripadajoč znesek eventualno naenkraf dati na razpolago.

V drugi interpelaciji se je na podlagi tega zahtevala postavka prvega črka državnega prispevka za gradbo ceste po levem bregu Soče v proračunu za leto 1903.

Čeprav se, kljubu obljubljenemu pospeševanju te vsestransko za potrebno priznane cestne črte, od strani državne priprave še ni dovolil nikak kredit, je vendar cestni odbor tolminski postavil v proračunu za leto 1904. in 1905. v svrhu cestnih del proti meji cestnega okraja kobariskega, oziroma od kraja Dolje proti Gabrijam znesek po 7000 K. Ker je tako predpogoj visoke vlade za podeljenje državnega prispevka izpolnjen in bi zavlačenje izgradnje ceste po levem bregu Soče, zlasti zneska, ki je najprvo potreben, interesovano prebivalstvo močno oskodovalo, predlagajo podpisani:

Visoka zbornica sklene:

Pozivlje se visoka vlada postaviti v državni proračun za leto 1905. v svrhu izgradnje ceste po levem bregu Soče, in sicer za del, kateri treba najprej izdelati, to je iz Tolmina proti Kobaridu, pri obrok 26.000 K.

Predlog se ima oddati brez prvega branja z vsemi dopustnimi okrajjski budgetnemu odseku.

Dunaj, 19. novembra 1904. (20 podpisov.)

Nemška taktika.

V reškem „Novem listu“ smo čitali pod gorenjim naslovom članek, katerega podajemo tu v prevodu:

„Nikdar ne nehamo povdarjati, kako je Drang nach Osten največji, najnevarniši neprijatelj našega naroda. Imamo sicer še druge protivnike, ki nas pritiskajo, ki nam zadajajo srd in marsikatero muko. Ali preteklost in sedanjost kaže, da smo se mi, Hrvati in Slovani v obče, vendar znali nekako obdržati nasproti njim, da smo še vedno živi. Vzrok temu tiči v sistemu borbe, v slabejših močeh in v postopanju protivnika, katerega smo več ali manj dorasli ali vsaj toliko, da nas vendar ne more ubiti. Pri Nemcu pa je drugače. Kamor on pride in zavлада, tam je našemu elementu obstanek nemogoč. Poglejmo celo danes nemško Polabje, ki je bilo popolnoma slovansko. Na teh slovanskih tleh se širi danes veliko kraljestvo, v katerem tužnih 100.000 lužiskih Srbov kot ostanek ostankov priča o nekdanem slovanskem deželu. Poglejmo na naš sever, bratsko Slovenijo. Znano je, da so segali v predpreteklem stoletju Slovenci do Tirolske, do Gornje in Dolnje Avstrije. Današnji dan pa ne le da ni tam o njih ne duha ne sluha, marveč so tri četrtine Koroške in Štajerske popolnoma v nemških rokah. Pa ostanimo pri nas doma. Vzemimo Srem. Z Madjari se nahajamo v tisočletnem občevanju in njihova tendenca je znana. Pa prav: proti vsem dandanašnjim političnim okoliščinam, toliko ugodnim za madjarizacijo v Hrvatski, Srem se — germanizira, kakor se germanizira Banat, Bačka, ostala Slavonija in po malem tudi Bosna in Hercegovina. To je eklatanten dokaz o smrtonosni nevarnosti, ki nam preti s te strani.

Nemci ne delajo na mah, danes v entuziazmu, jutri v apatiji in indolenciji, marveč hladno, preračunljivo, sistematično, marljivo in vstrajno. Polagoma korakajo, ali korakajo vedno naprej. Pričenjajo s temeljem, s kmetom, z delavcem in z ljudsko solo. Nadaljujejo pa z industrijo, prometom, trgovino in večjo izobrazbo. Šele takrat — ko je jabolko zrelo — nastopi nemška narodna politika, da pobere v državnem interesu plodove truda nemških pionirjev. Glede na to imajo oni svoj načrt, katerega nosi vsak Nemec v srcu. Nam vsem je ta načrt dobro znan: na Trst z jedne strani, na Balkan in Malo Azijo do Bagdada z druge. Cilj sedanjih nemških aspiracij so obale jadranskega in egejskega morja ter perzijskega zaliva. Oni niso tako bedasti, da bi se spuščali v prazna dokazovanja, kako morajo biti te dežele njihove, kdo ve po kateri pravici! Take utešljive diskusije prepustajo sanjačem brez volje in praznega želodca. Nemci molčijo in delajo.

Ako na zemljevidu potegnemo črto od Hamburga preko Carigrada na Bagdad, s stranski črtama na Trst in Solun, pa smo označili pravce velike nemške politike. Ako začnemo proučevati nenemške zemlje in narode, ki živijo v sferah teh pravcev, dobimo rezultate, da nam kri zledeni. Nemška podjetja, nemški kmetje, delavci, učitelji, zdravniki, inženirji, trgovci, bankirji, ki gredo polagoma naprej, ostavljaje za seboj zaledje svojih ljudij. Uvidimo, kako je prekril ves Balkan nemški kapital. Dobimo, da vsa velika dela v Mali Aziji in Mezopotamiji opravljajo Nemci. Ob orjaški železniški mreži navzdol, katero tam gradijo Nemci, izstisnivi vse druge narode, se nanizavajo nemške nasebine in nemške šole, promet in trgovina pa se koncentrirajo v nemških rokah. Ne vsiljujejo oni svojega nemštva drugim po sili. To pa so srečni Madjari, ako morejo za kolek 50 novcev pokazati novopečenega Madjara. Nemcu je le do pozitivnih in trajnih uspehov. Narod pretežno moralen, soliden in vstrajen, niti se ne drzne poslužiti takih drobnih paliativnih sredstev. Nemec ume kaj zavzeti, kaj izstisniti. Ni mu treba neofita, on hoče, da bode vse. Za to pa zna čakati. Tih, čeden in vzoren v krajih, kjer baš pušča korenike, kadar pa se ukorenini, postane absolutni gospodar. Potem pa prodira naprej. Dandanašnji nijedna večja trgovska hiša na Balkanu ne more biti brez nemškega jezika. Tako je tudi v Mali Aziji, kjer so sami Grki prisiljeni, da dajejo svojim otrokom nemško izobrazbo. To so kolosalni uspehi nemške politike, s katero bi se morali narodi, ki jim preti nevarnost, pogosteje baviti. Slovanski dih iz Rusije je pretih, da prekriza to nemško pot. Ali Rusija se je po nesrečni politiki zapletla na Skrajni Vstok, ter je polje te akcije zapuščeno brez zaščite. Rusko-japonska vojna ne gre nobenemu tako v račun, kakor nemški invaziji na vstok.

(Dalje v prilogi.)

»Ker časih imam tak vtis, kakor da bi bila ti nezadovoljna. Ali ti morda Klara ni všeč?«

»Ona mi je jako všeč, in se povsem ne čudim, da se ljudje tako navdušujejo za njo.«

Daljši razgovor nam je pretrgalo približanje Klare in Sniatinskih. Čas je že bil, vrniti se domu. Potoma je vprašal Sniatinski Klara, ali je v resnici zadovoljna, kakor pravi, s svojim posetom v Varšavo?

»Najboljši dokaz je to, da niti ne mislim na odhod,« mu odvrne veselo.

»Potrudimo se,« posežem vmes, »da gospodična ostane pri nas za zmerom.«

Klara me je navzlic vsej preprostosti, s kakoršno se je navadno sprejemala to, kar se je govorilo o njej, pogledala to pot z vprašajočim pogledom, na kar je nekako zbežala: rekla:

»Vsi so tukaj tako dobri do mene!«

Vedel sem, da so moje besede nekako slepilo, toda meni je bilo pred vsem drugim mar za vtis, kakoršnega povzročijo na Angelici. Na nesrečo nisem mogel videti nič. Angelica je prav v tem hipu jela zapenjati rokavico in povsila je glavo tako nizko, da mi je klobuk zakril popolnoma njeno lice. — To naglo gibanje pa se mi je kazalo za dobro napoved.

Vrnili smo se domu. Staršev gospe so nas že čakale z obedom, ki je trajal desetih zvečer. Klara je improvizirala na glasovirju svoj »Frühlinglied.« Gotovo še Plošev ni slišal take godbe, toda to pot sem se le malo brigal za njo, ker so bile moje misli preveč napolnene z Angelico. Vsedel sem se blizu nje, in sedeli smo v polmrazu, ker Klara ni pustila prinesiti svetilnic v salon. Sniatinski je mahal z roko kakor bat, njegova žena, kateri to očividno ni ugajalo za je potegnila sedaj pa sedaj za rokav, Angelica pa je sedela nepremično. Mogoče, da je bila pogreznena

v lastne misli ter niti ni slišala, kakor jaz, te pomladne pesmi. Bil sem prepričan, da v tem hipu misli name in na Klara, a zlasti, da razglablja pomen besed, ki sem jih izrekel Klari. Lahko mi je bilo uginiti, da najsi bi me tudi ne ljubila, naj si bi ne imela sence zavesti o tem, da so moji občutki do nje nekaj več, nego bratovska naklonjenost, sedaj ko sluti, da ji more te občutke druga odtegniti, začuti sama gotovo žalost, osamelost in grenkobo. Ženska, ki v zakonu ni srečna, se obviija okrog vsakega občutka, najsi bi bil to le občutek prijaznosti, kakor se bršljan ovija okrog drevesa, ter se boji izgubiti to podporo. Nisem imel niti najmanjšega dvoma, da ko bi bil v tem hipu pokleknil pred njo in ji priznal, da ljubim njo edino, da bi se je navzlic vsemu osupnjenju, kakoršno bi jo pri tem prevzelo, polastila obenem tudi taka radost, kakoršno čutimo, kadar dobimo kako drago reč. In ako je tako (sem si mislil v duhu), ali morda ni prilično, pospešiti to izpoved, samo da se dobi način, s katerim bi jo čim najmanj osupnil in čim največ mogoče razveselil.

In jel sem misliti na ta način, od katerega je moglo biti vse odvisno. Razumel sem, da je to treba uravnati tako, da obenem Angelico razorožim in ji vzamem priložnost, odpahnniti me za zmerom. Moje misli so v tem hipu težko delovale, kajti ta naloga ni bila lahka. Stopnjema me je prevzemalo čimdalje večje razvnetje in čudna stvar: bil sem razvnet bolj za Angelico, nego zase, domislil sem si bil namreč, da bo to ogromen prelom v njenem življenju, in bal sem se za njo.

Med tem je v salonu postalo svetleje, mesec je pripeljal izza drevov v parku ter načrtal po tleh okvirje štirih oken. Glasovi pomladne pesmi so še neprestano napolnovali salon. Slavček je odgovarjal

Klari iz goščave skozi odprte steklene duri. Bil je to nenavaden večer, v katerem so se združile: topla majnikova noč, godba in ljubezen. Nehote sem si domislil, ako že življenje ne daje sreče, da pogostoma daje vsaj nekaj okvir za njo.

V tem osvetljenem mraku sem jel iskati z očmi Angeličin pogled, toda ona je zrla neprestano na Klara, ki je bila v tem hipu podobna pajkazni. Svetloba meseca, prodirajoča čimdalje globlje v salon, je osvetlila končno njo in glasovir; ker je pa imela na sebi svetlo suknjico, je bila kakor nekaj srebrni duh godbe.

Vendar to ni trajalo dolgo. Klara je končala svojo pomladno pesem, takoj na to je gospa Sniatinska, kateri se je že mudilo domu, dala znamenje za vrnitev. Ker je bil večer čudovito topel, sem predlagal, da gremo peš do velike ceste, oddaljene za pol vrste od naše hiše.

Storil sem to radi tega, da bi na poti nazaj proti domu bil sam z Angelico. Njej nikakor ni bilo prilično, odtegniti se spremstva teh gostov; vendar pa sem tudi, da teta ne pojde z nami, torej se nisem mogel zmotiti v računu.

Naročil sem, naj voz počaka na veliki cesti, mi pa smo kmalu potem odšli po lipovem drevoredu, ki je držal od palače na javno cesto. Podal sem roko Klari, toda šli smo vsi skupaj, spremljani od regljanja žab v ploševskih ribnikih.

Klara je nekoliko obstala in jela poslušati te zборе, ki so časih vtihnili, pa se čez trenutek oglasili še glasneje; končno je rekla:

»To je »finale« moje pomladne pesmi.«

»Kaka sijajna noč!« se je oglasil Sniatinski.

In takoj je začel deklamirati odlomek iz »beneškega trgovca.«

Probujanje narodne zavesti v Avstriji zadaje Nemcem mnogo skrbi, ker bi se mogli dvigniti narodni nasipi, ob katere bi se razbijali valovi Dranga. Tudi pri tem vidimo novo taktiko, katero skoro desavaira njihovo proverbijalno hladnokrvnost. Oni hotejo z vsami silami zaprečiti razvitik nemške kulture in inteligence. V to svrhu dela vlada in ulica. Vlada ne daje nemškemu narodu izobrazbe v narodnem jeziku. En milijon in pol Slovencev (da drugih ne navajamo) nimajo niti jedne srednje šole. O vseučiliški izobrazbi ni govora. Vlada tira mlado slovensko in italijansko generacijo na nemške univerze, ker jim ne da lastnih. Nemška ulica pa jih s teh univerz preganja. Ne more se zabraniti državljanom, da pohajajo pouk, makari v tujem jeziku. Ali s pomočjo ulice se jim more izbiti vsaka volja za pohajanje zavodov, namenjenih nemški misli. Kar se je sedaj dogodilo Italijanom v Inomostu, to se dogaja našim dijakom v Gradcu, na Dunaju in drugje že od nekdaj. Ne trpijo jih, nečejo jih poleg sebe, srečni so, da jih otresejo, prezirajo za sluzetek, katerega jim dijaki s seboj prinesejo. Mi smo jim v našem domu konkurenti, krumiri, ki jim odjemljejo posel in katere treba onemogočiti.

Kedaj bo reagirala proti temu velikemu neprijatelju združena akcija narodov, ki so mu na potu, in kateri bi morali opustiti veletete medsebojnega klanja in fiktivne veličine pred nevarnostjo, da vsi skupaj postanejo plen — „Dranga nach Osten?“

Tak je Drang nach Osten istotako nevaren, kakor Drang nach Süden, katerega pa zlasti naši Lahi mnogo premalo vpoštevajo.

Dopisi.

Is Brd, 27/11/04. (O volitvi župana v kojsčanski županiji.) — V najlepšem redu in soglasju se je dne 22. t. m. izvršilo konstituiranje županstva v obširni kojsčanski županiji pod vodstvom glavarstvenega voditelja c. kr. dvornega svetnika g. grofa Attemsa in v prisotnosti g. upravitelja barona Baumca, c. kr. okraj. komisarja.

Enoglasno je bil izvoljen županom g. Franc O bljubek iz Krasnega, podžupani pa gg. Anton Školaris (I. podžupan), Miha Jancič (II. podžupan), Janez Lenardič, Janez Kristancič, Anton Jancič, Jožef Simčič, France Princič, Anton Bavdaž, Vincenc Jasnič in Miha Jan. Slačgoj.

Zavedni možaki so s to izvolitvijo res pokazali, da jim je pri srcu edino blagor in ugled občine. Za trdno je upati, in v to imamo povoda dovolj, da ona krasna edinstvo in sloga, koja je družila ugledne občinske zastopnike dan volitve, bode vladala skoz in skoz pri težavnem delu med novozvoljenimi obč. zastopniki v prid in razvoj županije. Bog živi naš novi občinski zastop!

Prisrčna hvala naj bo tu izrečena g. dvornemu svetniku grofu Attemsu za blagohotne besede, ki jih je polagal izvoljenemu

županstvu na srce. Naj bi obilno sadu obrodile!

Domace in razne novice.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici priredi v nedeljo dne 4. decembra 1904. Koncert s sodelovanjem vojaškega orkestra c. kr. pešpolka št. 47. v veliki dvorani hotela „Central“. Vspored: 1. W. A. Mozart: Overtura k operi „Figarjeva ženitev“, orkester. 2. F. S. Vilhar: „Na vrelu Bosne“, možki zbor z basom solo. 3. Moszkovski: „Serenata“, orkester. 4. G. Hubad: „Slovenske narodne pesmi“, možki in mešan zbor. 5. Ch. Gounod: Fantazija na motive iz „Fausta“, orkester. 6. Iv. pl. Zajc: „Slipeac Marko“, možki zbor z bariton solo. 7. B. Smetana: Fantazije na motive iz „Prodane neveste“, orkester. 8. P. J. Čajkovskij: „Hor i pljaska“ iz opere „Mazepa“, mešan zbor s spremljevanjem glasovirja. 9. R. Wagner: Zbor in pastirska pesem iz „Tannhäusra“, orkester. 10. B. Smetana: „Pisen česká“, ženski, možki in mešan zbor z orkestrom. Dirigenta: Društveni pevovodja gosp. Josip Michl, vojaški kapelnik gosp. R. pl. Benczur. Besedilo pevskih točk bode na razpolago pri blagajni na dan koncerta. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Sedeži: I.-III. vrste 2 K 50 vin., IV.-VI. vrste 2 K, VII.-X. vrste 1 K 50 vin., stojšča 70 vin. Posebne vstopnine ni. Vstopnice se prodajajo v prodajalnici g. Ant. Jeretča v Semeniski ulici, na dan koncerta od 7. in pol naprej pri blagajni. Po veselici prosta zabava s sodelovanjem vojaškega orkestra. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Pevska vaja v novih prostorih v „Trgovskem domu“ za mešan zbor je drevi točno ob 8. uri. Opozarjajo se gg. pevke in pevci, da se vaje prav gotovo udeležijo. Skupna vaja z orkestrom bode v petek v hotelu „Central“ tudi ob 8. uri.

Miklavžev večer priredi „Sokol“ v hotelu „Pri zlatem jellenu“ dne 5. decembra. Vspored obsega nastop Miklavžev, obdaranje majhnih in velikih otrok, komičen prizor in po možnosti zabavno predavanje. Začetek točno ob 8. uri. Vstopnina 40 v za osebo, otroci prosti.

Darila bo sprejemal tam od 2. ure popoldne br. načelnik.

Ker je Mefisto, ki ga dobimo iz pekla, še mladič iz letošnjega gnezda in še ne pozna dovolj Goričanov, se prosi, da se pri šaljih darilih napišejo tozadevni komični naslovi. Za tajnost se jamči.

Knajpovec. — Izšla je danes 11 številka Knajpovca s sledetco vsebino: Knajpovec v letu 1905. O srcu. Kako ubraniti se boleznim. Kako moramo jesti sadje. Splošna šibkost telesa. Higijena krhlja. Negovanje rok. Nekaj o nosu. O izviru tuberkuloze. Korist in uporaba medu. Telesna higijena. Raznoterosti in Za kuhinjo in hišo.

Prerano odprt grob. — Pisejo nam: Umrl je gospod Edvard Cigoj, posestnik in podžupan v Šturju pri Ajdovščini, v najlepši moški dobi, star komaj 37 let, zapustivši udovo in sestero nedoraslih otrok. Bolehal je skoraj eno leto; letošnjo spomlad je še precej dobro okrevaj, a žalibog na jesen se mu je bolezen ponovila, kateri je tudi končno moral podleči, objokovan od svoje družine, obžalovan od vsakega, kdor ga je le količkaj poznal, bodisi že ene ali druge stranke. Dasi po misljenju nam nasprotno stranke, je bil vendar priljubljen in spoštovan pri vseh, brez razlike strank, kot mož čistega rodoljubja in značaja. Lahka mu zemljica!

Porotne obravnave. — V soboto je prišla na vrsto obravnava radi razžaljenja časti potom tiska. Nikolaj Falig iz Gradišča je tožil dopisnika G. Torossija iz Gradišča radi nekega dopisa v „Gazzettinu“. Med porotnike je bilo izbranih sedem Lahov, 5 Slovencev. Radi tega sta zahtevala obtoženčev zagovornik kakor tudi zastopnik tožitelja, da se spisi prelozijo na slovenski jezik ter se obravnava preloži. Sodni dvor je temu vstregel. Obravnava se je imela vršiti v ponedeljek. Dr. Marani je zahteval sedaj, da se mu dovoli dati pregledati preložene spise ljudem, do katerih ima zaupanje, ter da morajo biti prevedeni vsi spisi. Potem je trdil, da je vsa stvar zastarela. Ugovarjal mu je zastopnik tožiteljev in sodni dvor mu ni ugodil, marveč razsodil, da se ima vršiti obravnava v prisotnosti tolmača. Dr. Marani pa je lepo pobral svoje reči ter odšel iz dvorane, na kar se seveda razprava ni mogla vršiti. Dr. Marani bil zagovornik „ex offio“.

Včeraj so sodni A. Fr. Dilena, 22letnega mladeniča iz Moše, ki je obč. slugo Jos. Medeota z nožem zabadel v glavo, vsled česar je ta umrl v goriski bolnišnici. Zgodilo se je to po nekem pretepu v gostilni, ko je Medeot v sporu z nekim drugim padel na tla. Prisojili so mu 3 leta trde ječe s postom vsake 3 mesece in trdim ležiščem vsaka 2 meseca, v poravnaje strokov ter v plačilo 8 kron na mesec hčeri umorjenega ter 10 K materi.

S tem je bilo zasedanje končano.

Predavanja za delavce gledé prve pomoči pri ponesrečenju se vršijo v prostorih tuk. trg. in obrtne zbornice na inicijativo predsednika društva za pospeševanje obrti. Ali ta predavanja so laška in — nemška. Slovenskega predavanja seveda ni treba, kdo pa razume v Gorici slovensko!!! Predava dr. Pontoni. — O tem je bilo govora tudi na zborovanju omenjenega društva, ali doslej se nismo čuli, da bi bila proti temu spregovorila kako besedo Berbuč ali Vidmar.

V Riečanje hoče poslati — kakor se čuje — tržaški skof duhovnika ter tamkaj cerkev odpret. Kdor hoče hoditi v cerkev, prav, kdor ne, tudi prav, ali gorje onemu, ki bi delal ovire. Torej nova past ubogim Riečanjem. Če se kdo le gane, pa ga skarniflajo — v strah božji drugim! No, pa

ljudstvo je prestalo doslej srečno vse skofove skušnjave, bržčas prestane tudi nove spletke tako mirno, kakor dosedanje.

Kje so slovenski lepaki? Na naš poziv, da morajo biti poleg laških in nemških lepakov nabiti po mestu tudi slovenski glede koncerta Ondričkovega ter da se imajo izdati tudi slovenska vabila, so se izdala vabila v slovenskem jeziku, ali lepaki so pa le laški in nemški! Nam gre za javnost. Nikakega vzroka ni, da se ne bi smeli nabijati slovenski lepaki poleg laških in nemških! Slovenske lepake zahtevamo, potem bomo pohajali take koncerte in slične prireditve, če ne pa ne! To zahteva naša narodna čast — s samimi nedolžnimi vabilci se ne damo odpraviti! Vsak ve, kaj ima storiti!

„Gorica“, ki stoji s svojo izdajsko politiko na tistem stališču, kakor Lahi, da naj se rabi po lepkih le lastina in nemščina, ter služi tako na sploh laškemu izpodirvanju slovenščine, je zadovoljna že s slovenskimi vabilci. To je naroden skandal! — Nam gre za princip, in naša pravica se mora izbojevati! Aut — aut!

Duhovni gospodje med seboj. — V zadnji številki „Prim. lista“ smo citali tole zanimivo listnico uredništva:

„Diro vegliardo: Prasaite, kaj je z ono obravnavo? Odgovarjamo, da ni bilo dne 12. t. m. nobene obravnave v oni zadevi. Kakor smo izvedeli, so tožitelji prijatelji preprosil toženca, da je odstopil in podpisal neko „izjavo“. Sicer smo Vam že prej povedali, da obravnava bo prav gotovo o sv. Nikoli — nel mes di mai in ne o sv. Martinu! Videti je, da ni gospode se zdaj nič sram!“

Umevno, da te listnice marsikdo ni umel. Ta listnica je nekako nadaljevanje boja od strani „Prim. lista“ proti nekemu visokemu cerkvenemu dostojanstveniku, o katerem hoju smo govorili že tam v začetku tega leta. Takrat so ga obdelali v „Prim. l.“, joj obdelali tako, kakor pač znajo obdelati cloveka le klerikalci. Mi seveda se ne ogevamo ne za eno ne za drugo stran, marveč le konstatujemo. — Zanimivo je v tej listnici, da so tožitelji, preprosil toženca, da je odstopil. To je res interesantno, ali po volji ni gospodi pri „Prim. l.“, marveč vlada med njimi žalost, da je toženeec dal kako zadostenje ter da ni izšel veliki duhoven osramočen iz te afere, radi katere bi se bila vrsila razprava izven Avstrije, in da ni dosegel svojega namena materijal, katerega je nabral „Pr. l.“ proti njemu. Zato pa ga prije mlje zopet za lase... ne glede na to, da je moral pač — kakor učijo — prst božji poka zati nanj, da je se mlad prišel na jako ugledno in vplivno mesto. Pravijo, da kaže prst božji se nanj, ter da b. morda vladal se v palači ob Travniku. Hm, ta prst božji! Seveda če imajo gospodje pri „Prim. l.“ prav, potem pa se je ta prst božji neizmerno blamiral...

Kako tiho spi tam na griču svetloba lune. Počijva si nekoliko in naj glasovi godbe nama tekó v uho: noč in nočna tišina se vjemata s sladkim čarom harmonije.“

Nadaljevanja se ni mogel spomniti, toda jaz sem se ga spominjal, zato sem končal namesto njega:

„Sedi, o draga; glej, kako prostrano nebo je gосто posuto z zlatimi zvezdami, a vsak krožec od tvoj, ki jih tam zazreš, krožec po nebu, pridružuje pesem svojo jasnookemu zboru kerubimov. Tako so polni harmonije čisti duhi, le mi, katerih duh je povit v lupino prahu, je čutiti ne znamo.“

Na to sem ponovil Klari, katera ni znala poljski, ves odlomek v naglici skrpanem francoskem prevodu. Ona je nehote dvignila oči kvišku; končno je dejala, kažoča na zvezde:

„Bila sem zmerom prepričana, da vse svira.“

Pokazalo se je, da je tudi gospa Sniatinska bila prepričana o tem; trdila je celo, da se je že večkrat razgovarjala o tem z možem, kateri pa se tega nikakor ni mogel spomniti. Iz tega je nastalo med njo in možem pričkanje, v katero sva se vmešala tudi jaz in Klara. Angelica se ves čas ni vmešala v razgovor. Prišlo mi je na misel, da se morda ta draga stvarica huduje name za to, ker vodim pod roko Klaro in se poglavitno le z njo vkvarjam. Že samo podobno dopuščenje me je napolnjevalo s srečo. Prizadeval pa sem si vsekakor, ne zgubiti popolnoma glave, in rekel sem si v duhu: Ne domišljaj si, da bi ona vedela, da čuti občutek zavisti: ona čuti samo žalost, morda nekoliko razžaljenja — in to je vse. V tem hipu bi bil oddal celo krdelo takih umetnic, kakor je Klara, samo da bi mogel njej reči, da vse, kar tiči

v meni, pripada njej. Med tem je Sniatinski začel govoriti nekaj o astronomiji, kar sem le tako mimogredé poslušal, dasi ne znam niti izpovedati, kako močno me zanima ta veda, katera po naravni poti ne more ni sebi, niti človeškemu duhu staviti tesnejših mej nego je brezkončnost.

Končno smo dospeli do velike ceste, kjer so Sniatinska in Klara sedli v voz.

Črez trenutek so zaropotala kolesa; na najima ušesa je zadonelo zadnje »na svidenje!« in ostala sva z Angelico sama.

Zavila sva takoj proti domu in dlje časa korakala molče. Regljanje žab je že vtihnilo, samo od daleč, od pristav, se je še čul klic ponočnega čuvaja in lajanje psov. Nalašč se nisem spustil v razgovor z Angelico, kajti ti trenutki molčanja so bili nekak dokaz, da se med nama nekaj godi in da obdaje taka misel tudi Angelico. Končno, nekako na sredi poti, sem se oglašil:

»Kako izborno je nam prešel današnji dan — kaj ne?«

»Davno že nisem slišala take godbe,« mi odvrne Angelica.

»Ali vendar si bila z nečim nezadovoljna; tega mi ne moreš skriti. Jaz tako pazim na to, kaj se godi s teboj, da vidim vsako, tudi najmanjšo senco na tvojem licu.«

»Danes si se moral zanimati za goste... Jako dober si, toda zagotavljam te, da mi ni nič.«

»Danes sem se vkvarjal kakor zmerom zgolj s teboj — in v dokaz tega, ako dovoliš, pa ti povem, o čem si mislila ves dan.«

In ne čakaje dovoljenja, sem nadaljeval:

»Mislila si si, da sem podoben nekoliko Latišema, mislila si si, da sem te vodil za nos, govore ti o pu-

ščavi, ki me obkoljuje; končno si si mislila, da sem te po nepotrebnem prosil prijaznosti, ker sem jo že prejel našel drugje. Odgovori mi odkritosrčno, ali ni bilo tako...«

Angelica mi odvrne z vidno težavo:

»Ker le na vsak način hočeš to vedeti, torej... lahko mogoče... Toda to me je moglo samo veseliti...«

»Kaj te je moglo veseliti?«

»Vajina vzajemna prijaznost s Klaro.«

»Mogoče, da sem ji možno naklonjen, sicer pa sem do Klare, kakor do vseh drugih žensk, povsem brezbrizen. Ali pa veš čemu?«

Tu sem jel nekoliko trepetati, ker sem spoznal, da je napočil oni trenutek; nekaj časa sem čakal, naj bi Angelica ponovila vprašanje, na to pa se oglašim z glasom, kolikor le mogoče mirnim:

»Ti moraš vendar videti in razumeti, da vse moje bitje pripada tebi, da sem le tebe edino ljubil in te še ljubim sedaj, do znorelosti!«

Angelica je obstala kakor vzdana. Jaz sem po hladu na licu čutil, da bledim, kajti ako se je pod to revico odpirala zemlja v trenutku, šlo je tukaj vendar le za mojo dušo. Toda vedoč, s kako žensko imam opraviti, sem moral hiteti, da jo razorožim, predno se zave in predno me pahne od sebe.

Zato sem začel hitro govoriti:

»Ne odgovarjaj mi, ker jaz ničesar nočem, ničesar ne zahtevam — ničesar, ali čuješ? Hotel sem ti samo povedati, da si mi vzela življenje in da je ono moje. V ostalem, ti si zapazila že sama, da je temu tako, zato je vse eno, ali govorim o tem ali ne. Ponavljam ti še enkrat, da ničesar ne želim, niti ne pričakujem. Ti me ne moreš pahnuti od sebe, ker se jaz odpehavam sam... Priznavam ti to sam tako, kakor bi priznaval prijateljici ali sestri. Prihajam in se prito-

O napadih in tatvinah v Furlaniji
se je v zadnjem času jako mnogo pisalo po listih. Kakor pa vujemo sedaj, se je v tem oziru jako mnogo pretiravalo, in vsa čudovita pripovedovanja so prenehala, ko so zaprli dne 23. t. m. neko osebo v Gradiscu. Toliko resnici na ljubo.

Novo stroje za copljenje trti bi bi rad videl neki mladi vinogradnik. Sel je v dež, trtnico, kjer je mogel govoriti le z delavci, in kmet. Šoli so ga poslali v c. kr. knež. društvo. Tu pa so mu rekli, da so oddali stroje dež. odboru, kamor je res sel mladi mož; ali tu so debelo pogledali, povedali pa, da tam nimajo kaj rabiti takih strojev, ter da če so mu tako rekli v c. kr. knež. društvu, so storili radi tega, ker mu nočejo pokazati onih novih strojev! Kake lepe razmere!!

Pretep v Plavah. — V nedeljo sta se strela v Plavah v Križničevi gostilni dva laška delavca, in sicer Torcello Umberto iz Grižnjana v Istri in neki Tizzoni iz Italije. Prav dobro sta se morala preteptati, ker se nahajata oba v tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov.

Neprijetno presenečenje dveh zaljubljenecov. — V nedeljo popoldne se je pripeljal v Gorico neki laški žurnalista iz Vidma, in sicer ne sam, ampak s svojo ljubico, ki je domača učiteljica pri neki grofovski rodbini v Vidmu. Šla sta v hotel pri treh kronah. Ko sta si govorila lepe besede, pila in jedla ter se zaljubljeno pogledovala, stopi v sobo — žena onega žurnalista. Mož se je tako prestrašil, da je pograbil klobuk in palico in suknjo ter zbežal pri stranskih vratih. Ljubica jo je pobrala kmalu za njim, ali na dvorišču jo je vjela žena, s katero sta se topli in lasali, da je bilo veselje. Slednjic je šla žena na policijo povedati, kaj se je zgodilo, ljubica se je vrnila v hotel, c njem pa ni bilo ne duha ne sluha. Žurnalista je bil rekel svoji ženi, da je poklican v Gorico. Ker je slutila, kdo ga „kliče“, je šla z drugim vlakom za njim, in ga nasla z ljubico. — „To vse ljubezen st'ri!“

Arrestirali so v Gorici Iv. Vovka iz Gradisca. Sel je bil v Arče, da poskusi tam kot pek svoje srečo. Ali namesto dobiti srečo, je napravil delovne okoli 300 K ter odšel v Gorico nenadoma in neopažen. Tu pa so ga prijeli ter izročili sodniji.

V Dornberga je bilo prišlo v nedeljo do spora med A. Bašo in Fr. Perozzijem. Baša je ranjen na vratu, P. pa na vratu in glavi.

Laški delavci — napadalec. — Ko je sel v nedeljo zvečer voznik A. Šuligoj iz Ročinja v Gorico, so napadli voz laški delavci, in neki Bujatti je ranil Š. nad levim ocesom, potem zbežal. Bujattija se prijeli. Bati se je, da pride Š. ob oko.

Zaključeno deželne komisije. — Dne 23. t. m. je bilo zaključeno sedmo glavno zasedanje deželnih komisij za pridob-

barino za Trst in okolico, za Gorisko-Gradišansko in Istro.

Sadljarsko društvo na kemenski okraj bo imelo v nedeljo dne 21. decembra svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Račun za l. 1904. 3. Razdelitev dreves. 4. Razni predlogi. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Naročba časnikov s posredovanjem pošte. — Izšla je naredba c. kr. trgovinskega ministerstva na Dunaju od 17. oktobra 1904., št. 54.047, glede naročbev v tuzemstvu izhajajočih časopisov in perijodičnih listov po posredovanju pošte. Naj podajamo tukaj izvleček iz nje:

1.) Poštni uradi prevzamejo naročila na tuzemske časopise in perijodične liste v ta namen, da je odposljejo časniki upravam.

2.) Časniške uprave, ki dopuščajo, da jim naročila na ta način dohajajo, imajo bližnjemu c. kr. poštnemu uradu naznaniti pismeno časnike in perijodične liste v svrhu, da se iste vključi v časniki imenik I. Prijava mora obsežati: Ime časopisa ali perijodičnega lista in morebitnih rednih prilog, kraj, kjer izhaja list, kolikokrat izhaja, naročno dobo (ali mesečno, ali četrtletno itd.), sedež časniške uprave, oddajni poštni urad iste in naročeno ceno za odposiljanje potom pošte v tuzemstvu. Istotako se ima vsaka preemba naznaniti pismeno dotičnemu poštnemu uradu. Časniški imenik I. izide vsako leto v polovici decembra; v polovici meseca marca, junija in septembra izide dodatki k istemu. Da se prijave ali popravke more uvrstiti v časniki imenik ali dodatke, morajo se poslati najmanj štiri tedne pred zgoraj navedenimi obroki; v nasprotnem slučaju bi se ne moglo jamčiti za uvrstitev.

3.) Pri naročbi časopisa ali perijodičnega lista plača naročnik naročnino in poleg te pristojbine 10 vin. za poštno posredovanje; to pristojbino se zahteva samo jedenkrat, ako naroči naročnik istodobno večje število iztisov jednega in istega časopisa ali istega perijodičnega lista in ako naročena doba teh iztisov istočasno pričenja in neha. Naročiti se more samo za dobo, naznačeno v časniki imeniku. Naročnik dobi o izvršeni naročbi in plačani naročnini pobotnico.

4.) Naročila in naročnine pošiljajo se nemudoma pristojnemu poštnemu uradu časniške uprave, katere dolžnost je, da iste pri poštnem uradu prevzema. Dolžnost časniške uprave je, ako ni izjavila, da hode naročila in naročnine pri poštnem uradu sama prevzemala, da nastavi v to svrhu pooblaščenca, kateri dobi vsakokrat poštouradni izkaz o prejetih naročninah. Za hranjenje se ne zahteva nikake pristojbine. Z izročbo naročila in naročnine je dolžnost poštne uprave storjena. Na preklic izvršenega naročila se samo ozira, ako ni bilo naročilo in naročnina časniški upravi se izročena. Pristojbine 10 vin. se ne vrača.

5) Poštna uprava jamči samo za vplačane naročnine v oni meri, kakor za poštne nakaznice. V širsi meri ne jamči poštna uprava in posebno ne za redno izročevanje naročil in naročnin za dolžnosti in obveznosti, katere ima izdajatelj za vrnitev naročnin v slučaju, da časopis prestane izhajati itd.

Vojna med Rusi in Japonci.

Vojaške vesti o Poljakih.

Nasproti vesti milanskega „Corriere della Sera“, češ, da Poljaki v velikem številu dezertirajo iz mandžurske armade, konstatuje sedaj „Vestnik mandžurske armije“, da ta vest italijanskega lista ne odgovarja resnici. V ruski armadi na skrajnem Vzvodu — piše list — kakor tudi v floti Tihoga Oceana služi precejšnje število poljskih častnikov in vojakov, ki zaslužujejo radi svoje hrabrosti spoštovanje in više priznanje. Vsi poljski častniki, zdravniki, vojaki in sanitetno oboje tvorijo eno celoto v požrtvovalnosti na vršenju svoje dolžnosti.

Razsodišče v huluski aferi.

Sklenjeni rusko angleški dogovor glede razsodišča, ki ima razsoditi dogodke v severnem morju, določa, da bo preiskovalna komisija obstojala iz petih členov, med temi tudi dva visoka častnika ruske in angleške mornarice. Francijo in ameriške Severne države se naprosi, da izberejo iz svojih pomorskih častnikov po enega člena v komisijo. Petega člena določijo ti štirje komisarji. Ako se ne bodo zamogli glede osebe spoznameti, bo petega člena imenoval avstrijski cesar. Rusija in Anglija bodeči imenovali prave večje prisodnike s posvetovalnim glasom in enega agenta, da se oficijelno udeleži delovanja komisije. Ugovor določa nadalje obseg delovanja komisije, ki se snide v Parizu in ki po sklepu preiskave sestavi poročilo ter ga predloži obema strankama.

Švedski kapitan o Vladivostoku.

„Moskov. Vedomosti“, so objavile razgovor s švedskim agentom vojne mornarice, kapitanom O. Lübeckom, ki se je povrnil z bojišča na Švedsko. Isti pripoveduje sledeče: Bival sem na skrajnem Vzvodu že od meseca aprila. Vladivostok je silno močno vtrjen. Po moji sodbi ni nikakor možno vzeti te trdnjave. Kje naj vzame sicer Japonka, ki je že vsled brezuspešne blokade Port Arturja oslabiljena, potrebne moči, da blokira in oblega tako mogočno trdnjavo, kakor je Vladivostok? V mestu vlada popoln mir, kakor da bi se vršila vojna zelo daleč od njega. Javno življenje hodi svojim navadnim potem in ako ne bi primanjkovalo nekaterih, za vsakdanje življenje zelo važnih predmetov, katerim se je cena zelo povišala, bi sploh ne bilo nikakega razločka med mirnim in sedanjim vojnim stanjem. O vojni se je izrazil omenjeni kapitan: Po mojem mnenju se vojna izvrši še le na jesen bodočega leta. Kar se tiče operacij na morju, jih zamore zimski čas le malo ovirati. Vsekako je pričakovati večih spopadov na kopnem. Kapitan je tudi pohvalil ruske pomorščake, disciplino, ki vlada na brodogovju, in pristrane odnose med častniki in možem.

Nov napad na Port Artur.

General Kuropatkin je poslal 26. t. m. tole brzojavko: General Stesl mi je danes poslal poročilo, da so Japonci 21. t. m. znova napadli trdnjavo, a so bili z velikimi

izgubami odbiti. — Že skoro stiriindeset dni krožijo po časopisih vesti, kakor da bi bila Port Arturju že odbita zadnja ura. Kakor je pa razvidno iz uradnega poročila generala Steslja, je pa ruska posadka še pretekli ponedeljek z uspehom odbila japonski napad.

Poročilo generala Steslja torej demontuje vse neugodne vesti, ki so se v zadnjem času trosile o Port Arturju zlasti po angleških časopisih.

Častno darilo generalu Steslju.

Na predlog grofa d'Andigoy je „Echo de Paris“ jel nabirati prispevkov za častno darilo, ki se ima izročiti junakemu boritelju Port Arturja generalu Steslju in njegovim gospé. — Generalu se namerava izročiti zlata častna sablja, gospe Stesljevi krasen dragocen nakit, vsem braniteljem Port Arturja pa posebno častno kolajno. Takšnih medalij se bo kovalo 40.000.

Iz Mandžurije.

Kuropatkin poroča: Dne 24. so Japonci začeli ofenzivo proti ruskemu oddelku, ki stoji pri Sinhentenu, a so bili odbiti. Ponoči, ko je bila gosta megla in je snežilo, so Japonci obnovili naskok, a Rusi so ohranili svoje pozicije. Ruske izgube so neznatne!

Nov naskok na Port Artur.

Sobotni naskok na Port Artur je bil najstrehovitejši med vsemi dosedanjimi naskoki. Japonci so ves dan trdnjavo bombardirali, potem pa je šla infanterija v ogenj. Japonski naskoki so bili brezuspešni. Drugo govorilo iz Londona:

Japonci so v soboto začeli nov splošen naskok na Port Artur, a vsled ljutega odpora Rusov niso dosegli nobenega uspeha.

Zadnje vesti.

Japonci so bili pri Činkecinu v Mandžuriji odbiti z velikimi izgubami. — Odslo je baje več japonskih ladij nasproti baltiški eskadri. — Pred Port Arturjem so vzeli Japonci baje neki hrib, visok 205 m.

Razgled po svetu.

V državnem zboru včeraj je rekel Hiruby, da Čehi bodo nadaljevali boj proti vladi do zmage, Hortis zahteval laško vseučilišče, Ferjancič govoril proti laškemu vseučilišču v Trstu.

Nesreča na morju. — Zvečer 25. t. m. je bila strašna nevihta v tržaški luki. Tri velike splavi, takozvane „maone“, so odnesli morski valovi. Jeden splov so našli pri Benetkah, in na njem mornarja Mashofa polmrtvega in izmrzlega. Za druge se ne ve.

„Tržaški Sokol“ je otvoril v soboto oficijelno svojo novo telovadnico. Tem povodom je imel podstarosta dr. Slavik lep govor, v katerem je navduševal mladino za sokolsko društvo, ki je na najbolj demokratični podlagi.

Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju priredi svoj III. redni občni zbor dne 2. decembra 1904. v lokalni: „Mattaloni“ I. Auerspergstrasse 6. Začetek 1/8 zvečer. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo. 3. Poročilo poslovniskega odseka. 4. Predavanje g. med. Hotevarja. 5. Slučajnosti. Svobodomiselnih slovenski gostje dobrodošli!

Zujem pred teboj, ker se nimam pred kom drugim, prihajam in ti povem, da gorjé čutim, ker ljubim žensko, ki pripada drugemu, ljubim brez mislij, moja Angelica, brezmejno!
Bila sva že pri durih, toda še zmerom v senci dreves. Nekaj časa sem se mamil, češ, da se skloni k meni, kakor zlomljen cvet, jaz pa jo prestrižem z rokami, toda motil sem se, Angelica se je otresla vtisov ter jela ponavljati z nekako nervozno enerzijo, kakoršne pri njej nisem niti slutil:

„Jaz nočem tega slišati, Leon! nočem, nočem, nočem!“
In stekla je na hodnik, osvetljen od meseca. Kar zbežala je od mene, od mojih besed in moje izpovedi. Črez trenutek je izginila v veži in jaz sem ostal sam z občutkom nemira, strahu in velikega pomilovanja nad njo, toda obenem tudi triumfa, da so te besede, po katerih se začne zaaju oba novo življenje, že izgovorjene. Ker, resnica, v tem trenutku se nisem mogel nadejati ničesar več, in med tem je zrno, iz katerega mora kaj izrasti, bilo že vsejano.

Vrnivši se domu, nisem našel več Angelice. Našel sem samo teto, ki je korakala po sobi ter molila rožni venec; govorila je glasno med molitvijo. Takoj sem se poslovil od nje, hoté ostati čim najpoprej sam. Mislil sem si, da me opisovanje vtisov pomiri in spravi v red moje raztrgane misli. Toda s tem sem se le še bolj utrudil. Sklenil sem jutri (ali bolje že danes, ker se je že danilo) oditi v Varšavo. Hočem namreč, naj se Angelica vtrdi v prepričanju, da ničesar ne želim, ali pred vsem drugim, naj bi imela čas, pomiriti se in se spoprijazniti s tem, kar sem ji povedal. Da povem vso resnico, sklenil sem oditi tudi radi tega, ker se bojim, videti jo jutri in želim to odložiti. Časih se mi zdi, da sem doprinesel nekaj nezasišaneza.

Toda pravzaprav ali morda poglavitno zlo ne tiči v tem, da je ona poročena s človekom, ki je ne ljubi in je ne more ljubiti? Kaj je manj npravstveno, ali moja ljubezen, ki je pojav velike pravice narave, ali pripadnost Angelice onemu človeku, kar je sramotno potepanje te pravice. Najbolj opravičena zveza postane sramotna, če ni oprta na ljubezni. Tudi jaz, ki to jasno razumem, sem vendar tako slab, da me spreha groza, ko bi imel suniti z nogo to mrliško moralo. Sreča, da je ta strah le začasen. Ko bi tudi ne bil prepričan, da imam prav, nimam vendar najmanjšega dvoma o tem, da je tudi nasprotno prav. V ostalem te vrste dvomov razprši po naravni poti ena beseda: ljubim!

Ako mi že kopni srce pri misli, da ona morda v tem hipu tudi ne spi, da se morda joče in se žali z lastnimi mislimi — pa je to samo nov dokaz, da jo ljubim. Radi tega pa je vse, kar se godi in kar se bo še godilo, neobhodno potrebno.

Dne 19. majn'ka.

Prvi dan po svojem prihodu v Varšavo sem spal kakor ubit. V Ploševu mi je žal za vsako minuto dneva, ki je ne morem prebiti v Angeličini družbi, ponoči pa pišem. To me je končno vtudilo na smrt. Tudi sedaj sem še nekako len, toda morem že vsaj misliti. Nekoliko me je sram, da sem zbežal iz Ploševa in pustil Angelico samo pod bremenom mojega priznanja. Toda kadar ima človek opraviti z ljubljeno žensko, pa nekoliko bojazljivosti tudi ne škoduje. Ali gozovo bi se ne bil odtgnil, ko bi mi tega ne bilo veleval bodoči blagor moj ljubezni.

Kajti že nekoliko dnij mora Angelica, ko vstaja rano, ko moli molitve, ko hodi po parku, ko nadzoruje bolno mater, pri vsem tem, čeprav ne bi hotela, ponavljati sama sebi: »on me ljubi« — in naravno je,

da se mi je ta misel zdela čimdalje manj nezasišana, čimdalje manj strašna. Človeška narava se osvaja z vsem, ženska pa se kmalu strinja z mislijo, da je ljubljena, zlasti ker sama ljubi. To vprašanje, ali me ona ljubi, sem si zastavil v prvem hipu, odkar sem so jel zavedati, da jo ljubim; od tega časa sem je obračal na vse strani v svoji glavi, prizadevam si preresetati vse okoliščine tako, kakor se to ne bi tikalo mene ter prihajam do prepričanja, da je temu tako. Ko se je možila, je ljubila mene, ne pa Kromickega; le obup jo je prignal do tega koraka. Ko bi bila dobila kakega nenavadnega človeka, ki bi jo bil mikal s svojo slavo ali idejo, ko bi še bila naletela na kak izjemen značaj — mogoče da bi me bila pozabila. Toda Kromicki s svojo denarno »nevroz« je vendar ni mogel mikati. Vrhu tega je odpotoval kmalu po poroki: na to je prodal oni Gluhov, ki je bil cilj življenja teh dveh žensk. Presojaje Kromickega kolikor le mogoče objektivno, sem razvidel, da je to majhen človek in da v njem ni nič takega, s čemur bi si mogel pridobiti to bitje, polno idealnih občutkov in vneme. Med tem sem dospel jaz, do katerega bržkone še ni ugasnila ljubezen v njej, in takoj po prihodu sem jo grabil za srce s spomini, z vsako besedo in vsakim pogledom; vlekel sem jo k sebi ne le na umetni način, kakoršnega daje človeku izkušnja, marveč pred vsem drugim s tako magnetično močjo, kakoršno mi je dajala navzočnost prave ljubezni v mojem srcu. Ako še dodana k temu, da je vedela Angelica, koliko sem pretrpel radi te njene odločitve v trenutku, ko sem poslal k njej Sniatinskega, da me je vendar morala pomilovati, da to pomilovanje doslej še ni moglo ugasniti, — sem dejal sam sebi: igram za življenje, toda igram v takih pogojih, da te igre ne morem izgubiti. (Dalje pride.)

Smrtna kazen v Švic. — Veliki švicarski svet je s 156 glasovi proti 1 sklenil odpraviti smrtno kazen za detomorilke. Smrtna kazen se izpremeni v dosmrtno ječo. Velike politične stranke nameravajo sporazumno staviti predlog, naj se sploh smrtna kazen odpravi.

Po nedolžnem obsojen. — Državna sodnija se je bavila te dni s tozbo nekega Petra Gosickega zoper pravosodno ministerstvo za odškodnino, ker je 6 let po nedolžnem presedel. Gosicki je bil 9. maja 1897. pri porotni sodnji v Novem Sandecu obsojen zaradi požiga v dosmrtno ječo, dasi je neprestano zatrjeval nedolžnost. Iz ječe si je prizadeval doseči, da bi se obravnava obnovila, kar se je lani njegovi materi tudi posrečilo. Pri novi obravnavi je bil Gosicki soglasno oprostjen. V ječi je dobil naduho. Zahteval je pri justičnem ministerstvu odškodnino za prestano kazen. Ministerstvo mu je nakazalo za vse skupaj 9200 K. S tem pa Gosicki ni bil zadovoljen ter je ministerstvo tožil za 11.540 K in dosmrtno rento 600 K. Razsodba se še ni izrekla.

Kače v portugalskem parlamentu. — Veliko vznemirjenje je nastalo nedavno v portugalski zbornici. Neki tajnik je vzel iz omare neke spise, pri tem pa je dregnil v gnezdo strupenih kač naotark, ki so planile na vse strani po dvorani. Tajnik je zbežal iz dvorane, zaloputnil vrata za sabo ter prestrašen klical na pomoč. Dolgo je trajalo, da se je našel pogumen mož, ki se je upal iti v sobo. Bil je to neki orožnik, ki je oborožen z batom previdno odprl vrata. Res se mu je posrečilo ubiti štiri strupene kače; potem pa ni mogel nobene več najti. Ker pa leži po sobi vse polno papirja in knjig, se uradniki boje, da se niso vse kače pobite ter se noben ne upa več v sobo.

Električno železnico nameravajo zgraditi med Velikim in Malim Lošinjem — na otoku Čresu. Ta železnica bi šla po najboljših delih otoka.

Kaditi strogo prepovedanb. — Iz Angleške prihajajo vedno večje tozbe o škodljivosti kadenja. Izlasti je kadenje škodljivo mladim ljudem. Resne posledice se že opazajo. Vojske oblastniže tožijo, da vojaki novinci od leta do leta postajajo čim nespособnejši za vojaško službo, ker jih cigarete tako rekoč uničujejo. Razni angleški generali so že ponovno svarili vojake, da bi se vzdrževali prekomernega kadenja. Sedaj je predložen angleški zbornici zakonski načrt, kako bi se kadenje omejilo. Po tem načrtu bo dečkom izpod 16 let zabranjeno kaditi in se bo vsaki prestopnik kaznoval z globo 16 silingov. Zabranjeno bo tudi mladim ljudem, da ne bodo smeli prodajati tobaka. Na angleškem otoku Man obstoji tak zakon že 2 leti na obče zadovoljstvo.

Najdaljše in najkrajše ime. — Pred kratkim je nek Francoz na podlagi registra celega sveta dognal, kdo ima najdaljše in kdo najkrajše ime. Po tem statističnem raziskavanju pade slava najdaljšega imena na neko bogato gospo iz Honolulu, glavnega mesta na Sandwich-otokih. Priimek te mlade dame ima ravno 34 črk in se glasi v vsej svoji melodični lepoti: Keohoanaakelahueakawelkakanakao! Skoro ravno tako dolgo je ime neke ruske šivilje v Milwaukee, katero se glasi: Nabuchodonozowisowna. Najkrajše ime na svetu ima je štirje brati v Bruselju, ki se imenujejo: O. In ker so štirje, se jim lahko reče: O-stirje.

V otroškem raj. — V velikih ameriških mestih se čuti veliko potrebo po poslopljih, v katerih naj bi stanovale družine z velikim številom otrok. Neki mlad newyorški gospodar z imenom Smith je sezidal veliko, šestnadstropno hišo, katera je v prvi vrsti namenjena malim paglavcem. Čelo zadnje nastropje je namenjeno za igrišče. Še več! Za vsakega otroka, ki se rodi v hiši, ne plačajo stariši en mesec nobene stanarine, za dvojčke so stariši prosti dva, za trojčke tri mesece itd. So ljudje, ki zmislijo pri tem % glavo, češ radi tega nastane preveč otrok. In res, ako bi vsi gospodarji sledili vzgledu ženjalnega Smith-a, bi se bilo bati krize, toda ne radi prevelikega števila otrok, ampak radi pretečnega bankerota vseh gospodarjev v Združenih državah.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem rodoljubom.

„Mal položi dar — Domu na altar“ je bilo vedno vodilno geslo naše družbe, ka-

dar se je šlo za to, obremeniti slovensko javnost s kakim novim davkom v prid prepotrebne družbe. — „Mal položi dar — Domu na altar“ je bila vedno vodilna misel družbinemu vodstvu, kadar je hotelo odpreti družbini blagajni vir novih dohodkov. Prav to geslo je pa tudi vodilo družbino vodstvo v njega 155. seji z dne 12. oktobra 1904.

Povodom sklepa v tej seji se „Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ oglašša danes pri slavnih uredništvih in društvih, pri vseh rodoljubnih Slovenceh in domorodnih Slovencih. A danes ne zahteva nikakih novih denarnih prispevkov, ali novih narodnih davkov. Prosim, da ji vsakdo izmed njenih dobrotnikov v prepusti to, kar premnogi izmed njih kakor nerabljivo vržejo od sebe.

Nestete so v posesti slovenskega naroda se nahajajoče rabljene poštnne znamke. Le malokdo se ukvarja s tem, da jih zbira in ureja — večina jih zametuje. Ako bi pa ves slovenski narod vse te v njega posesti se nahajajoče rabljene poštnne znamke podaril naši družbi, bila bi to nova in znatna podpora družbini blagajni.

Vsaka pošiljatev takih znamk nam dobro dojde, za vsako pošiljatev bomo hvaležni, naj bodo že urejene ali tudi neurejene zbirke inozemskih ali domačih rabljenih poštnih znamk.

Nikdo Vas, Slovenke in Slovenci, naj torej odslej ne odstranjuje rabljenih poštnih znamk. Če jih pridno nabira, ohranjuje in nam daruje, zagotovi si hvaležnost podpisane vodstva in podpisane slovenske dece.

Vsa slavna časniška uredništva pa naprošamo, da sprejemajo po posameznikih darovane poštnne znamke ter je ob priliki upošiljajo podpisane družbinemu vodstvu, za kar jim bodi vže naprej izrečena najiskrenejša zahvala.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam.

V koledarju za leto 1905., ki ga je izdalo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, nahaja se tudi „Vestnik“ družbe za leto 1903. Ako pregledujemo ta vestnik nekoliko natančneje, prepričamo se lahko, da nam je neprijetno ogledalo onih podružnic, ki so spale tudi v letu 1903.

A nekaj teh se je začelo zadnji čas že gibati in oživljati. Smelo trdimo, da bi se lahko oživele vse naše podružnice, da bi lahko vse procvitale in se koncem leta ponašale z dostojnimi doneski.

Častiti domoljubi! Glavna opora naši družbi so vselej bile in morajo tudi v naprej ostati naše podružnice. To nam bode načelo našega nadaljnjega postopanja. Z vsemi močmi bomo odslej delovali na to, da se vzdravimo vse in da ne zaspi niti jedna — vsaj po naši krivdi ne sme zaspati.

Ker se leto 1904. približuje svojemu koncu, in ker bi se radi ponašali, ko izdamo v prihodnjem letu koledar za 1906., z dejstvom, da ni ostal naš klic glas upijotege v puščavi, marveč da je našel odmev v vseh naših podružničnih odborih, in v vseh sreih č. rodoljubkinj in rodoljubcev, pozivljemo se do vseh teh z nastopnim nasvetom ter svojo vladno prošnjo:

Tam, kjer naše podružnice spijo in niti svojih odborov večinoma ne naznanjajo v Ljubljano, tam se žrtvuj posamezna rodoljubkinja, posamezen rodoljub ter naberi kako vsoto kot prispevek za našo družbo ter jo upošilji naravnost naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Ako dobimo take zneske s pripomnjo, da se upošiljajo kot prispevek te ali one podružnice — vsaj do konca letošnjega leta — izkazali jih bomo kot prispevek dotičnih podružnic v prihodnjem koledarju za leto 1906. Tem načinom bo obenem oživila dotična podružnica.

Če dosežemo na ta način, da se zmanjša število spetih podružnic, častno bode to ne le za našo družbo sploh, nego tudi za dotično podružnico; posebej pa še za te tako delujoče rodoljubkinje in rodoljube.

Delavnostjo in neumornim trudom, č. domorodkinje in domorodci, naprej ter naprej — in družbi se bode časoma godilo tako dobro, kakor jej to želite Vi in mi.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Dostaj je izšlo v zalogi „Goriške Tiskarne fl. Gabršček“ v Gorici

7 knjig „Denca slovanskih povestij“

I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. — 3. Slepčvodja. — 4. Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške sličice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sovražnik. — Cena K 1.—

II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije in resničnost. — 5. Na brodu. — 6. Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žywila ali moč domovinske ljubezni. — 8. Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. — 10. O Hiljakih. — Cena K 1.—

III. knjiga: 1. »Prokleti ste...!« — 2. »Kadar pridem z vojne!« — 4. Pomladni mraz. — 5. Slike. — 6. »Narodne pripovedke«. — Cena K 1:20

IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. — 3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. — 5. Maščeval se je. — 6. Jetnikovi otroci. — Cena K 1:20

V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2. Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4. Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu. — 6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8. Dva huzarja. — Cena K 1:20

VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja. — 3. Poroča po pomoti. — Cena K 1:20

VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem Ageju. — 5. Stari oče Zahar. — 6. Gorolomov. — 7. Strašna osveta. — 8. Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1:20

»Venec slov. povestij« prinaša prevode iz ruščine, poljščine, češčine, slovaščine in srbohrvaščine. — Izhaja v nedoločenih rokih.

Kdor naroči po pošti, naj pridene 10 vln. za poštnino.

— Pošilja se jedino po povzetju ali naprej poslanim zneskom. —

Na zahtevanje pošiljamo cenik naše književne zaloge.

Domače delo.

Ravnokar sem izdelal o t r o č je čevlje vseh vrst črne, rmenne in suknene, kakor tudi zimske čevlje za gospe.

P. Botič

Gospoška ulica št. 14.

Vsa naročila hvaležno sprejemam.

A. vd. Berini — Gorica

Šolska ulica št. 12

velika zaloga oljkinnega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Molfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: K —72, —80, —88, —96, 1-04, 1-12, 1-20, 1-36, 1-44, 1-60, 1-80.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posoda se pušča kupcu do popolne vporabe olja; po vporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveča.

Cene zmerne.

Br. 2565

Natečaj.

V šolskem okraju goriške okolice se razpisuje v definitivno nameščenje:

- 1) mesto nadučitelja na dvorazredni ljudski šoli v Biljani;
- 2) mesto potovalnega učitelja za Banjšice-Vrh ter za Podlako-Dol, Lokovec;
- 3) mesto učitelja-voditelja na jednorazrednih ljudskih šolah v Gaberju pri Šmarjah, Dol, Vrtovinu, na Ligu, v Lokovcu, Lokvah in Plaveh.
- 4) mesto učitelja na trirazrednicah v Sv. Križu, Renčah, Rihembergu, Solkanu.
- 5) mesto učiteljice na štirirazrednici v Dornbergu, na trirazrednicah v Kanalu in Mirnu ter na dvorazrednicah na Dolu, v Grgarju, v Kamnjah, Ozeljanu in Ročinju.

S temi službami spojeni prejemki so določeni v postavi z dne 6. oktobra 1900, dež. zak. št. 26, in z dne 21. decembra 1901, dež. zak. št. 44.

Potovalna učitelja dobivata tudi potnino in sicer prvi 300.— K, drugi 260.— K na leto.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj vložijo svojo pravilno opremljeno prošnjo v teku šestih tednov po tretjem razglasu natečaja v uradnem listu pri dotičnih krajnih šol. svetih.

C. kr. okrajni šolski svet

v Gorici, 25. novembra 1904.

Eksport Mizarska zadruga Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo

— naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

— ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela. —

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Zastopstvo v Spljetu ter Orjentu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

Kerševani & Čuk

v Gorici

Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)

priporočata svojo

zalogo šivalnih strojev

raznih sistemov,

za umetno vezenje (rekamiranje)

Zaloga dvokoles.

Mehanična delavnica konec Raštelja št. 4 sprejema vsako popravo šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.

Šivalne stroje in poprave jamčiva od 5-10 let.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljubi solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Katarina Kvartič,

dipl. babica

ulica Orzoni št. 38.

Božata izbira klobukov za dame

po zmernih cenah.

== Matilda Pan ==
v Raštelju št. 3, II. nadstr.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih
nervoznih boleznih, naj zahteva knjžico
o teh boleznih. Dobiva se zastoj in
franko v priv. Schwann-Apoteke,
Frankfurt a. M.

Naznanjam slavnemu občinstvu,
da sem

preselil svojo gostilno

iz ulice Montecucco št. 5

v RAŠTELJ št. 17

„Alla Grotta“,

kjer točim dobra bela briska in črna
furlanska vina. Z dobro kuhinjo na
»goriški način« postrežem o vsakem
dnevem času.

Se toplo priporoča udani

Furlan Anton,

gostilničar.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti
nadškofijski palači. — Sobe
za prenočišča po zmernih ce-
nah. — Velik jedilni salon,
poleg stekleni salon s teraso.
— V poletnem času prijeten
vrt z verando. — Sobe za
klube, društva, za sklenjene
družbe. — Izborna kuhinja.
Domača in ptuja vina. Izvirno
pilzensko »prazdroj« - pivo.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imet-
ljem in predstojnikom zavodov in sol, krčmarjem in
kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane
stole, fotelja, vitne stole, gugaln'ke,
naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno
likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev, 'n
gugalnikov iz t'govine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obirne cenike z
nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga
in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokřížovo) jetrno olje.
Posebno sredstvo proti prsnim bole-
znim in splošni telesni slabosti.
Izvirna steklenica tega olja naravno-
rmenne barve po K 140, bele barve K 2.
Trskino železato jetrno olje.
Raba tega olja je posebno priporo-
ljiva otrokom in dečkom, ki so ner-
vozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jedcem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času in z gotovostjo
vse kostno boleznim, žlezni otoki, gošče, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kem.
laboratoriju predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim čt. odjemalcem
glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %, — večje, stalno naložene najmanj na jedno
leto, po dogovoru — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez iz
gube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali
mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugalni vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 200 kron.

Stanje 30. junija 1904:

Deleži: a) podpisani K 1.174.800 —
b) vplačani 376.103 —
Dana posojila 1.930.929 —
Vloge 1.823.591 —

ZLATAR

DRAGOTIN VEKJET

(C. VECCHIET)

Corso 47 — TRST — Corso 47

Priporoča svoje prodajalnico zlatanino, srebrnine ter žepnih,
zlatih in srebrnih ur.

Sprejema naročbe ter poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur.

Velika izbér srebrnine za darila.

Kupuje ali zamenja z novimi predmeti staro zlato in srebro.

Cene zmerne.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov.
1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od
10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po
dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbo po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6%,
na menice 6 %. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1903. (v kronah): Članov 1777 z deleži K =
123.644. — Hranilne vloge 1.416.573.66. — Posojila 1.471.650.42
— Vrednost hiš 162.162.93 (v resnici so vredne več). — Reser vni
zalog 70.125.85.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

J. Zornik

trgovina z modnim in svilenim blagom, pleteninami
perilom, potrebščinami za šivilje in krojače, uljudno
naznanja, da se je

preselil

dne 15. novembra 1904
v Gosposko ulico št. 10, tik hotela „Tri Krone“.

Močno znižane cene
samo še do končane preselitve.

Po tovarniških cenah:

volnene rute, šerpe, Jaeger in belo perilo, in pletenine.

Večja partija letnih in zimskih blus za dame radi
opustitve istih, samo dokler traja še zaloga:

za polovico cene.